

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 54

**İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un
İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Merkezi
Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna
Dair Kanun Teklifi (2/1604) ve Dışişleri
Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• **2/1604 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4

- Genel Gerekçesi 4

• **Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi** 5

• **Dışişleri Komisyonu Raporu** 6

• **Muhalefet Şerhi** 9

• **Teklif Metni** 10

• **Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin** 10

• **Tüzük Metni** 11

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 1295937 evrak numaralı "İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Merkezi Tüzüğü"nin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan Kurtulmuş
İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYON (2/1604)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu

GENEL GEREKÇE

"İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Merkezi Tüzüğü", ülkemiz tarafından 10-11 Temmuz 2017 tarihlerinde Abidjan'da düzenlenen İslam İşbirliği Teşkilatı 44. Dışişleri Bakanları Konseyi Toplantısı sırasında imzalanmıştır.

Genel Merkezi Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de olması öngörülen İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Çalışma Merkezinin amaçları aşağıda belirtilmektedir:

1. Üye devletlerin sosyal kalkınma çabalarını güçlendirmek ve çalışma, istihdam, sosyal koruma ve insan kaynaklarının geliştirilmesi alanlarında diğer İİT kurumları da dâhil olmak üzere üye devletlerin ilgili kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak.

2. Çalışma Bakanları İslam Konferansında kabul edilen işbirliği çerçevesi, deklarasyonlar ve kararların uygulanmasını teşvik etmek amacıyla üye devletler arasında tecrübe ve uzmanlık paylaşımını sağlamak.

3. İİT üye devletlerinin kabul ettiği Uluslararası Çalışma Örgütünün ilgili sözleşmeleri, tavsiyeleri ve programlarından neşet eden hedef ve amaçların uygulanmasını ve teşvik edilmesini sağlamak.

4. İstihdamla ilgili konularda en iyi uygulamaların paylaşılmasına katkıda bulunmak.

İİT kurumlarından İslam Ülkeleri İstatistik, Ekonomik ve Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi (SESRIC), İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA) ve İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü (SMIIC) ülkemizde kâindir. İİT ihtisas kurumlarının İİT üye devletleri arasında dengeli bir şekilde dağılımı prensibi dikkate alındığında, İİT Çalışma Merkezinin kardeş ülke Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de kurulacak olması, ülkemiz tarafından da uygun bulunmakta ve desteklenmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-180448

2 Ekim 2023

Konu: İslam İşbirliği Teşkilatı

Çalışma Merkezi Tüzüğü

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti adına 10 Temmuz 2017 tarihinde Abidjan’da imzalanan “İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Merkezi Tüzüğü”nü Anayasanın 90 ncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No: 2/1604

Karar No: 40

06/11/2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/1604 esas numaralı, “İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 01/11/2023 tarihinde yaptığı 4'üncü toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 02/10/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Merkezi Tüzüğü”, 03/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş imzasıyla “İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 2/1604 esas numaralı Kanun Teklifi 04/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 28'inci yasama dönemi 01/11/2023 tarihli 4'üncü toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen Teklif ile, üye devletlerin sosyal kalkınma çabalarını güçlendirmek ve çalışma, istihdam, sosyal koruma ve insan kaynaklarının geliştirilmesi alanlarında üye devletlerin ilgili kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamayı ve üye devletler arasında tecrübe ve uzmanlık paylaşımını hedefleyen ve genel merkezinin Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de olması öngörülen İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Merkezinin teşkilat ve işleyişini düzenlemeyi amaçlayan Tüzük'ün onaylanmasının uygun bulunması amaçlanmaktadır.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;¹

Dışişleri Bakan Yardımcısı Burak Akçapar tarafından;

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) üyesi ülkeler arasında çalışma, iş ve sosyal güvenlik konularında iş birliğini geliştirmek amacıyla Bakü'de kurulması öngörülen İİT çalışma merkezi tüzüğü'nün 10 Temmuz 2017 tarihinde Fildişi Sahili'nin başkenti Abidjan'da düzenlenen 44'üncü Dışişleri Bakanları Konseyi Toplantısı sırasında imzalandığı,

Ticari, yatırım ve istihdam konularında yakın ilişki ve iş birliği içinde bulunduğumuz İİT üye devletlerinde çalışma, istihdam ve sosyal güvenliği teşvik edecek, istihdamla ilgili yaşanan sıkıntıların çözülmesi yönünde faaliyette bulunacak, sosyal kalkınma ve kurumsal kapasite etkinliğinin geliştirilmesi konularını ele alacak İİT Çalışma Merkezi'nin faaliyetlerine başlamasında büyük fayda görüldüğü,

İİT Çalışma Merkezi'nin Asya grubu üyesi ve stratejik ortağımız Azerbaycan'da açılacak olmasına da ayrıca önem verildiği,

Hâlihazırda İİT coğrafyasında alt, bağlı ve uzmanlık kuruluşlarının ekseriyetinin Arap grubu ülkelerinde olduğu,

2021 yılında başlatılan ancak akamete uğrayan onay sürecinin gerek ülkemizin merkezin tüzüğü'nü imzalayan ilk ülke olması, gerek bahse konu merkezin Bakü'de düzenlenecek olan İİT Çalışma Bakanları Konferansı vesilesiyle, resmî törenle açılacak olması nedeniyle ivedilik ve müspet olarak sonlandırılmasının önem taşıdığı,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

¹ Komisyonun toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir:
https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=3179

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin ve Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Fuat Oktay</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>
Ankara	Balıkesir	İzmir
Kâtip	Üye	Üye
<i>Derya Bakbak</i>	<i>Bilal Bilici</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>
Gaziantep	Adana	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Kürşad Zorlu</i>	<i>Ceylan Akça Cupolo</i>	<i>Talih Özcan</i>
Ankara	Diyarbakır	Düzce
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalifiz)
Üye	Üye	Üye
<i>Mahmut Rıdvan Nazırlı</i>	<i>Kamil Aydın</i>	<i>Utku Çakırözer</i>
Elâzığ	Erzurum	Eskişehir
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalifiz)
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Şahin</i>	<i>Mehmet Güzelmansur</i>	<i>Derya Ayaydın</i>
Gaziantep	Hatay	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalifiz)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Seda Gören Bölük</i>	<i>Tuğba Işık Ercan</i>	<i>Namık Tan</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalifiz)
Üye	Üye	
<i>Ziya Altunyaldız</i>	<i>Süreyya Öneş Derici</i>	
Konya	Muğla	
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalifiz)	

MUHALEFET ŞERHİ

Komisionumuzun uluslararası anlaşmaların uygun bulunmasına ilişkin kanun teklifine dair muhalefet şerhi aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarım.

2/1604 esas numaralı; İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un, İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Merkezi Tüzüğü "nün onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun Teklifi 'ne Şerhimiz:

Türkiye farklı kültür ve inançların yaşadığı bir coğrafya olmasına rağmen devlet tek kimlik tek inanç ideolojisi nedeniyle bu farklılıkları yok sayma ve inkâr üzerine iç ve dış politikayı yürütmektedir. Bu kapsamda Aleviler, Hristiyanlar, Ortodokslar, Protestanlar, Yahudiler, Bahâîler ve inançsızlar yok sayılarak tek bir mezhep üzerinden politika üretmek, tek bir inanca kaynak ayırmak bu ayrımcılığı derinleştirmektedir. Özellikle taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle din ve vicdan özgürlüğünü savunuyor gibi görünen Türkiye'nin uygulamada farklı inançlara yönelik ayrımcı politikaları sürdürdüğü bilinmektedir. Türkiye din-devlet-toplum ilişkilerini yönetmede temel alınacak seküler ve demokratik prensiplerden oldukça uzak bir politik hat yürütmektedir. Türkiye'de tek tip bir dinsellik anlayışı teşvik edilmiştir. Devlet bir dizi kurum ve kanun aracılığıyla tek bir tür İslami inancı, Sünni inanç mezhebi içinde yer alan Hanefiliği teşvik edip desteklemektedir. Bu kapsamda İslam ülkeleri ile yapılacak iş birlikleri de bu tek mezhep üzerinden yürütülecek ve farklı inançlara yönelik ayrımcılığı daha da derinleştirecektir. Yapılacak iş birliği ile sosyal kalkınma, istihdam, sosyal koruma ve insan kaynaklarının geliştirilmesi alanında tek mezhep öne çıkarılacaktır. Bu kapsamda bu iş birliğinin farklı inanç kesimlerini de içine alacak bir şekilde yeniden düzenlenmesi ve görüşülmesi gerekmektedir. Bu sebeple anlaşmaya şerh düşüyoruz.

06.11.2023

Ceylan Akça Cupolo

Diyarbakır

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
NUMAN KURTULMUŞ'UN TEKLİFİ

**İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI ÇALIŞMA
MERKEZİ TÜZÜĞÜNÜN ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) Türkiye Cumhuriyeti adına 10 Temmuz 2017 tarihinde Abidjan'da imzalanan "İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Merkezi Tüzüğü"nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

**İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI ÇALIŞMA
MERKEZİ TÜZÜĞÜNÜN ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

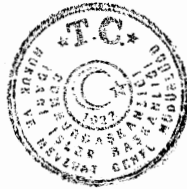
MADDE 1- Teklifin 1'inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2'nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3'üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI ÇALIŞMA MERKEZİ TÜZÜĞÜ

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI ÇALIŞMA MERKEZİ TÜZÜĞÜ

GİRİŞ

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Üye Devletlerinin Hükümetleri, işbu Tüzük'ün Tarafları,

Üye Devletlerde sürdürülebilir ve kapsamlı insani gelişmeyi ve ekonomik refahı sağlamaya yönelik çabaları ve işbirliğini güçlendirmeye ilişkin İİT Şartı hükümlerine *dayanarak*,

Üye Devletlerin karşı karşıya kaldığı, özellikle insana yakışır iş temini, sürdürülebilir sosyal güvence, mevcut imkanlar dahilinde yoksulluğun azaltılması olmak üzere, önemli istihdam, çalışma ve sosyal koruma sınamalarının ele alınması ihtiyacını *tanıyarak*,

Çalışma koşullarının iyileştirilmesini, sosyal ortaklığın güçlendirilmesini, insana yakışır istihdam olanaklarının artırılmasını ve sürdürülebilir bir sosyal koruma sisteminin geliştirilmesini teşvik etmek için ortak bir platform kurulmasını *arzu ederek*,

İşbu Tüzük'ü hazırlamışlardır:

I. BÖLÜM GENEL HÜKÜMLER

Madde 1: Tanımlar

İşbu Tüzük'te aşağıdaki terimler, her birinin karşısında belirtilen anlamlara gelir:

1. Merkez – İİT Çalışma Merkezi.
2. Genel Kurul – İİT Çalışma Merkezi Genel Kurulu.
3. İcra Kurulu – İİT Çalışma Merkezi İcra Kurulu.
4. Sekreteryaya – İİT Çalışma Merkezi Sekreteryası.
5. Başkan – İİT Çalışma Merkezi Başkanı.
6. Genel Direktör – İİT Çalışma Merkezi Genel Direktörü.
7. İİT – İslam İşbirliği Teşkilatı.
8. Üye Devletler – İşbu Tüzük'ün 5. maddesine uygun olarak İİT Çalışma Merkezi'ne katılan İİT Üye Devletleri.
9. DBK – İİT Dışişleri Bakanları Konseyi.
10. İslam Zirvesi Konferansı – İİT Üye Devletleri Kralları ve Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi.
11. Akredite Temsilci – Devlet makamları tarafından Tüzüğü imzalamak üzere yetki verilen kişi.

Madde 2: Merkez'in Yönetim Merkezi

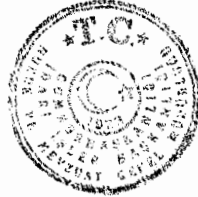
1. Merkez'in Yönetim Merkezi, Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Bakü şehrinde bulunur. Ev sahibi ülke, diplomatik bağışıklıklar ve ayrıcalıklar sağlayarak Merkez'in düzgün işlemesi için tüm gerekli kolaylıkları sağlar.
2. Merkez, İcra Kurulunun bir önerisiyle ve bir Genel Kurul kararı hükmü altında, başka bir ülkede kendisine bağlı ya da denetimi altında olan ofisler veya kurumlar kurabilir.

Madde 3: Hukuki Statü

1. Merkez, bu Tüzük'te tanımlanan işlevlerini yerine getirmek ve hedeflerini gerçekleştirmek için tam hukuki ehliyet kullanan uluslararası bir teşkilat olarak, tam yetkili tüzel kişilik statüsünden yararlanır.
2. Merkeze, kadro üyelerine ve aile mensuplarına, 1961 Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesi uyarınca, Azerbaycan Cumhuriyeti'nde akredite misyonlara ve diplomatik kadro üyelerine ve onların aile üyelerine sağlanan tüm bağışıklıklar ve ayrıcalıklar tanınır.
3. Merkez, İİT Şartı'nın 24. maddesinde tanımlanan şekliyle, İİT'nin bir Uzmanlık Kurumudur.

Madde 4: Amaçlar ve Hedefler

1. Çalışma Merkezinin amaçları aşağıdaki gibidir:

- 1.1 Üye Devletlerin sosyal kalkınma çabalarını konsolide etmek ve güçlendirmek ve çalışma, istihdam, sosyal koruma ve beşeri sermayenin geliştirilmesi alanındaki diğer İİT kurumları dahil olmak üzere Üye Devletlerin ilgili kuruluşlarının eşgüdümünü sağlamak;
- 1.2 İslam Konferansı Çalışma Bakanları tarafından kabul edilen Çerçeve¹, Deklarasyonlar ve Kararların uygulanmasını teşvik etmek amacıyla Üye Devletler arasında tecrübe ve uzmanlık teatisini sağlamak;
- 1.3 İİT Üye Devletlerinin kabul ettiği Uluslararası Çalışma Örgütü'nün ilgili Sözleşmeleri, Tavsiyeleri ve Programlarından doğan hedeflerin ve amaçların uygulanmasını ve teşvik edilmesini sağlamak;
- 1.4 Üye Devletlerin bütünleşmiş yaklaşımının oluşumuna ve çalışmayla ilgili konularda en iyi uygulamaların paylaşılmasına katkıda bulunmak.

2. Çalışma Merkezinin hedefleri aşağıdaki gibidir:

- 2.1 Üye Devletlerde çalışma, istihdam ve sosyal korumanın teşvik edilmesi için işbirliği, bilgi ve uzmanlığı güçlendirmek;
- 2.2 Üye Devletlerde sürdürülebilir ve erişilebilir bir sosyal koruma sistemi oluşturulmasını teşvik etmek;
- 2.3 Üye Devletlerde yoksullukla ve işsizlikle mücadele için bir iyi yönetim sistemi geliştirilmesini desteklemek;
- 2.4 Çalışma ve istihdam alanlarında BM Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılması için Üye Devletlerin dayanışmasını arttırmak;
- 2.5 Üye Devletlerin halklarının çalışmayla ilişkili sınamalarına ve sosyal koşullarının iyileştirilmesinde çözümlerin önemine ilişkin olarak toplum bilincinin artırılmasında yer almak;
- 2.6 Vasıflı, nitelikli ve rekabetçi iş gücünün gelişimini teşvik etmek;
- 2.7 Üye Devletler tarafından karşılaşılan demografik sınamaların tespit edilmesinde ve ele alınmasında destek sağlamak;
- 2.8 Savunmasız gruplar ve göçmen işçilere yönelik sürdürülebilir bir koruma sisteminin oluşturulmasını ve geliştirilmesini teşvik etmek;
- 2.9 Uluslararası düzeyde çalışma, istihdam ve sosyal koruma politikalarının oluşturulması ve uygulanmasına faal olarak katılmak;

¹ 25-26 Nisan 2013 tarihinde Azerbaycan Cumhuriyeti, Bakü'de düzenlenen Çalışma Bakanları İslam Konferansı tarafından kabul edilen Çalışma, İstihdam ve Sosyal Koruma Konularında İİT İşbirliği Çerçevesi.

- 2.10 Üye Devletlerin toplumsal kalkınmasında kurumsal çalışma kapasitelerinin verimliliğinin artırılmasına katkıda bulunmak.
3. Merkez, yukarıda belirtilen hedeflere erişmek için aşağıda sıralanan işlevleri (görevleri) yerine getirmeye çalışır:
- 3.1 Teşkilatın hedeflerine hizmet etmek ve Üye Devletlerin ihtiyaçlarına ve onaylanmış ILO Sözleşmelerinin getirdiği yükümlülöklere cevap vermek amacıyla çalışma, istihdam ve sosyal koruma konularına ilişkin bölgesel stratejiler, politikalar ve programları formüle etmek ve denetlemek;
- 3.2 Üye Devletler ile etkin bir ortaklık içinde teknik işbirliği projeleri (yenilikçi yaklaşımların ve yöntemlerin getirilmesi) formüle etmek ve uygulamak;
- 3.3 Sosyal ve çalışma programları ve projelerinin hazırlanması ve uygulanmasının eşgüdümünü sağlamak için İslam Kalkınma Bankası Grubu kuruluşlarıyla düzenli temaslar ve işbirliği kanalları kurmak;
- 3.4 Üye Devletlerde çalışma, istihdam ve sosyal koruma sistemlerinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için araştırma, inceleme, izleme ve değerlendirmeler yapmak;
- 3.5 Üye Devletlerin yanı sıra çalışma, istihdam ve sosyal koruma alanlarında görev yapan ulusal, bölgesel ve uluslararası kurumlar ve teşkilatlarla işbirliği içerisinde konferanslar, sempozyumlar, eğitim oturumları, seminerler ve çalıştaylar düzenlemek;
- 3.6 Üye Devletlerin halklarının çalışma ve istihdam alanındaki en iyi uygulamaları ve başarılarını yaymak;
- 3.7 Üye Devletlerdeki uzmanlık kurumlarıyla işbirliği içerisinde çalışma, istihdam ve sosyal koruma konularına ilişkin yarışmalar ve forumlar düzenlemek;
- 3.8 İş dostu çalışma ve istihdam rehber ilkelerinin belirlenmesi ve formüle edilmesi için Üye Devletlerin iş çevreleriyle eşgüdüm sağlamak;
- 3.9 Üye Devletlerin halklarının yararı için çalışma ve istihdam programları ve projelerinin uygulanmasında özel sektörden sponsorlar ve paydaşlarla bağlantı kurmak;
- 3.10 Çalışma, istihdam ve sosyal refah konularında uluslararası ilkelere tanıtılması için uygun mekanizmalar oluşturmak;
- 3.11 Çalışma, istihdam ve sosyal koruma konularında uluslararası standartların oluşturulmasında yer almak ve bunların Üye Devletlerde uygulanmasını desteklemek;
- 3.12 Üye Devletlerdeki savunmasız nüfusun sosyal açıdan kalkındırılmasına yönelik etkili istihdam araçlarına dair etkili tartışmaları teşvik etmek ve düzenlemek;
- 3.13 Üye Devletler için çalışma, istihdam, emek göçü ve sosyal koruma konularına dair ülke ve bölge raporları, temel ölçütler hazırlamak;
- 3.14 Çalışma, istihdam, emek göçü ve sosyal koruma konularında bilgi sistemi, ağı ve platformu kurmak;
- 3.15 Üye Devletlerdeki gençler için istihdam olanakları yaratmak amacıyla Üye Devletlerdeki girişim ve programları desteklemek.

Madde 5: Merkeze Üyelik

1. Her İT Üye Devleti, Tüzük'ü resmi olarak imzaladıktan, üyelik hukuki formalitelerini tamamladıktan ve Merkez Sekreteryasına yazılı olarak bilgi verdikten sonra Merkeze üye olabilir. İT'nin üyesi olmayan bir devlet, Merkezin üyesi olamaz.

2. Merkezin üyesi olmayan bir İT Üye Devleti veya gözlemcisi, Merkezde gözlemci statüsü için başvurabilir. Uluslararası kuruluşlar, Genel Kurula başvuru talebi sunduktan sonra gözlemci statüsünden yararlanabilir.
3. Sadece Merkezin Üye Devletleri Genel Kurulda oy kullanma hakkına sahiptir. Kararlar oydaşma ile alınır. Oydaşma sağlanmadığı takdirde, karar, hazır bulunan ve oy kullanan Üye Devletlerin üçte iki çoğunluğuyla alınır.
4. Üye Devletlerin hak ve sorumluluklarının mahiyeti ve kapsamı, Merkezin kurallarının yanı sıra işbu Tüzük'le tanımlanır.

Madde 6: Üye Devletlerin Raporları

1. Tüm Üye Devletler, Merkezin kapsamına giren konulardaki düzenlemelerinin metinlerini İcra Kuruluna ve Sekreteryaya düzenli aralıklarla gönderirler.
2. Tüm Üye Devletler ayrıca, ulusal mevzuatla korunan bilgiler haricinde, devlet kurumları tarafından yayımlanan ya da farklı bir şekilde dağıtımına veya erişime sunulan istatistiksel, teknik ve diğer bilgileri İcra Kuruluna ve Sekreteryaya gönderir.
3. Genel Kurul, İcra Kurulu ve Sekreteryaya, Üye Devletlerden, Merkezin kapsamına giren konularda başka bilgiler, raporlar veya belgeleri sunmalarını isteyebilir.

Madde 7: Merkez ve Diğer Teşkilatlar Arasındaki İlişkiler

1. Merkez, İT organları arasındaki birlikte çalışma ve işbirliğini güçlendirmek ve İT politikaları ve programlarının uygulanmasında uyum ve birlikteliği geliştirmek için tüm İT organları ile yakın çalışma ilişkilerini korur.
2. Merkez, İT'nin genel hedefleri ile ilgili oldukları ölçüde, İslam Zirvesi Konferansının yönlendirmesine tabidir.
3. Merkez, amaç ve hedeflerini gerçekleştirmesine yardım etmek için İT ile ortak üyeliğe sahip olan bölgesel ve uluslararası kuruluşlarla yakın ilişkiler tesis eder. Merkez, çalışma, istihdam ve sosyal koruma konularıyla ilgili diğer hükümet veya hükümet dışı bölgesel ve uluslararası kuruluşlarla da ilişkiler tesis eder.

Madde 8: Sözleşmeler ve Anlaşmalar

1. Genel Kurul, oylarının üçte ikisiyle alınan kararlar ve kendi düzenlemeleri uyarınca, çalışma, istihdam ve sosyal koruma konularına ilişkin sözleşme ve anlaşmaları kabul etme ve Üye Devletlere sunma hakkına sahiptir.
2. Sözleşmeler ve anlaşmalar ile sözleşme ve anlaşmaların ekleri:
  - 2.1 Üye Devletler tarafından verilen onayların sayısı da dâhil olmak üzere, yürürlüğe giriş ile ilgili hükümleri içerir;
  - 2.2 Merkezin olağan bütçesine katkıları hariç, bu düzenlemelerin tarafı olmayan Üye Devletler için herhangi bir mali yükümlülük doğurmaz.
3. Genel Kurul tarafından Üye Devletlere sunulan herhangi bir sözleşme, anlaşma ve sözleşme ve anlaşmaların ekleri, tarafları için kendi hükümleri uyarınca yürürlüğe girer.
4. Genel Kurul, sözleşme ve anlaşmaların hazırlanması için hükümetlerle istişarelere ve teknik desteğe dair kuralları oluşturma hakkına sahiptir.

BÖLÜM II MERKEZİN ORGANLARI

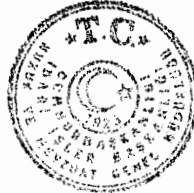
Madde 9: Merkezin Organları

Merkezin organları şunlardır:

- a) Genel Kurul;
- b) İcra Kurulu;
- c) Sekretarya.

Madde 10: Genel Kurul

1. Genel Kurul, Üye Devletlerin çalışma, istihdam ve sosyal koruma konularından sorumlu Bakanlarından oluşur. Genel Kurul yılda bir kez olağan oturum düzenler. Olağanüstü oturumlar gerektiğinde, beş üyenin talebi ve Merkez üyelerinin üçte ikisinin mutabakatına tabi olarak düzenlenebilir. Her üye bir oy hakkına sahiptir.
2. Genel Kurulun yetki ve görevleri şunlardır:
  - 2.1 Adil coğrafi dağılım ilkesini dikkate alarak, tek bir kez yenilenebilir bir yıllık bir görev süresi için Başkan ve iki Başkan Yardımcısını seçmek;
  - 2.2 Adil coğrafi temsil temelinde, İcra Kurulu üyelerini seçmek;
  - 2.3 Merkezin genel politikasını hazırlamak;

- 2.4 Bütçeyi kabul etmek, Merkezin mali politikasını, genel çalışma programını ve bu programı uygulama yöntemlerini oluşturmak ve denetlemek;
- 2.5 İşbu Tüzük'ün 15.2. maddesine uygun olarak Merkezin Genel Direktörünü seçmek;
- 2.6 Genel Kurul toplantılarının tavsiyelerini, kararlarını ve raporlarını kabul etmek.

Madde 11: Genel Kurul Başkanı

1. Başkan, Merkezi toplantıya çağırır, oturumlarını yönlendirir ve yönetir. Oy kullanamaz.
2. Oturumlar arasında Merkezi temsil eder.
3. Kendisine verilen görevleri yerine getirmek için Üye Devletlerin temsilcilerinden yardım alabilir.
4. Uygun gördüğü herhangi bir yetkiyi Başkan Yardımcılarına devredebilir.
5. Başkanlık makamının herhangi bir nedenle geçici olarak boşalması durumunda, yokluğu süresince Başkanın görevlerini Başkan Yardımcılarından biri üstlenir.
6. Genel Kurul Başkanı, İcra Kurulu toplantılarına başkanlık eder. Oy kullanma hakkına sahiptir.

Madde 12: İcra Kurulu

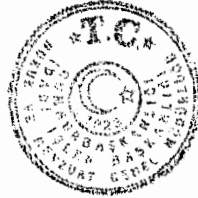
1. İcra Kurulu, Başkan ve iki Başkan Yardımcısı dâhil olmak üzere 10 Üye Devletin temsilcilerinden oluşur. Üyeler, adil coğrafi dağılım temelinde Genel Kurul tarafından seçilir, bir önceki dönemin Genel Kurul Başkanı ve Ev Sahibi Ülkenin her biri birer üye tarafından temsil edilir. Ev Sahibi Ülke daimi üyedir. Ayrıca, oy hakkı olmayan bir yer Genel Direktöre tahsis edilir. İcra Kurulunun üyeleri, tek bir kez yenilenebilen üç yıllık bir süre için seçilir.
2. İcra Kurulunun toplantı yeter sayısı üyelerin üçte ikisi olup, kararlar üyelerin üçte iki çoğunluğuyla alınır.
3. İcra Kurulu, yılda en az iki kez Merkezin Yönetim Merkezinde toplanır. Başkan, gerektiğinde İcra Kurulunu olağanüstü toplantıya çağırabilir.
4. İcra Kurulu, Genel Kurula karşı sorumludur.
5. İcra Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

1. Merkezin farklı organlarının, Genel Kurulun genel politikaları ile uyumlu olarak verimli bir şekilde çalışmasını sağlamak;
2. Toplantıların (Oturumlar, Çalışma Grupları ve Uzman Grupları) genel takvimini onaylamak;
3. Üye Devletlerle istişare ederek olağan ve olağanüstü oturumlar için geçici gündemi hazırlamak;
4. Herhangi bir şahıs ya da kuruluşu Merkezin oturumlarına uzman ya da gözlemci olarak davet etmenin uygunluğuna karar vermek;
5. Merkezin bütçe ve mali tablolarını gözden geçirmek ve bunları Genel Kurula sunmak;
6. Gerekliği şekilde ve gerektiği zaman uzmanlık komiteleri kurmak ve gündemlerini hazırlamak, üyelerini atamak ve çalışma sürelerini belirlemek;
7. Merkez organlarının faaliyetleri hakkında Genel Kurula detaylı raporlar sunmak;
8. Merkezin faaliyetlerini denetlemek ve görevlerinin Genel Kurul ve İcra Kurulunun kararlarına ve iç düzenlemelere uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak;
9. Çalışma, istihdam, sosyal koruma sistemleri ve işgücü gelişiminin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için bilgi, veri, araştırma, inceleme ve değerlendirme teatisi sağlamak;
10. Vasıflı, nitelikli ve rekabetçi işgücü gelişimini teşvik etmek;
11. Üye Devletlerdeki çalışma, istihdam ve sosyal koruma konularının geliştirilmesi amacıyla kaynakların seferber edilmesini ve yönetimini takip etmek;
12. Sınır ötesi projeler ve Üye Devletlerin mali kaynaklarına erişimi artırma yoluyla çalışma, istihdam ve sosyal koruma faaliyetlerine İİT içi yatırımı teşvik etmek;
13. Merkezin hedeflerinin gerçekleştirilmesi için çalışma, istihdam ve sosyal korumanın geliştirilmesi alanlarında uygun ulusal ve bölgesel projeleri, uluslararası programları, yasal ve diğer düzenlemeleri geliştirmek ve uygulamak.

Madde 13: Sekretarya

1. Sekretarya, daimî Yönetim Merkezinde ve kurulabilecek başka ofislerde çalışan bir Genel Direktör ve resmi kadrodan oluşur. Merkez kadrosunun resmi listesini Genel Direktör belirler. Sekretarya kadrosunun zorunlu devlet sosyal sigortası Azerbaycan Cumhuriyeti'nin (ya da ev sahibi ülkenin) mevzuatına uygun olur.
2. Genel Direktör sadece tek bir kez yenilenebilen üç yıllık bir süre için Genel Kurul tarafından seçilir. Genel Direktör, tüm Üye Devletler için fırsat eşitliği ilkesi uyarınca liyakat, dürüstlük ve deneyim göz önünde bulundurularak Üye Devletler tarafından gösterilen adaylar arasından seçilir.

3. Genel Direktör, İcra Kurulu ve Genel Kurula karşı sorumludur ve Sekreteryanın tüm kadrosu üzerinde doğrudan yetki sahibidir.
4. Genel Direktör makamının, görev süresinin sona ermesinden önce doksan (90) günden fazla boş kalması halinde, kalan süre için bu makama bir halef atanır.
5. Sekreteryanın görevleri aşağıdaki gibidir:
  - 5.1 Çalışma, istihdam ve sosyal korumaya ilişkin bilgileri derlemek, incelemek, yorumlamak ve yaymak;
  - 5.2 İlgili alanlarda teknik destek sağlamak;
  - 5.3 İstihdam, çalışma ve sosyal koruma konularının düzenlenmesi için gerekli bölgesel mekanizmaları oluşturmak;
  - 5.4 İİT Genel Sekreteryasının uygun talepleri üzerine uygun programlara katılmak.

Madde 14: Genel Direktörün Görevleri

Genel Direktör, İcra Kurulu ve Genel Kurul tarafından onaylanabilen herhangi başka bir göreve ek olarak, aşağıdaki görevleri yerine getirir:

- Sekreteryaya kadrosunu atamak ve Personel Yönetmeliği hükümlerinin uygulanmasını gözetmek;
- Sekreteryanın faaliyetlerini denetlemek;
- Bütçeye ve hesap kapanışına dair yıllık rapor hazırlamak;
- Sekreteryanın faaliyetlerine ilişkin olarak İcra Kuruluna yıllık rapor sunmak;
- Merkezin mali kaynaklarından ve Merkezin Mali Kuralları hükümleri gereğince harcamalarından sorumlu olmak.

BÖLÜM III BÜTÇE VE MALİ KAYNAKLAR

Madde 15: Bütçe

1. Bütçe üç yıllık hazırlanır ve her yıl 1 Ocak tarihinden aynı yılın Aralık ayının sonuna kadar geçerli olur. Merkezin Mali Kuralları hükümleri gereğince Genel Kurul tarafından kabul edilmesinden sonra uygulanır. Tüm Üye Devletlerin, İİT’de kullanılan değerlendirme ölçeği uyarınca Bütçeye katkı sağlaması beklenir.
2. Genel Direktör, bütçeye ve hesap kapanışına dair yıllık bir rapor hazırlar ve mali yılın bitimini müteakip bir sonraki oturumunda İcra Kurulu’na sunar. Mali yıl raporu, kapanış hesabına dair gözlemlerinin yanı sıra bütçenin uygulanmasına dair önerilerini kapsar.

Madde 16: Mali Kaynaklar

Teşkilatın mali kaynakları şunları içerir:

- Genel Kurulun onaylamasıyla Merkez tarafından Üye Devletlerden alınan, yıllık olarak belirlenen katkılar;
- Tüm harici kaynaklardan gelen bağışların Merkezin hedef ve düzenlemelerine uygun olması şartı ile Üye Devletlerden, üye olmayan devletlerden, kurumlardan, bireylerden ve ortaklardan gelen bağışlar ve gönüllü katkılar;
- Özel emek piyasası ve sosyal projeler için kaynak toplanması;
- Merkez yetki alanı dahilindeki yayınların, ürünlerin, hizmetlerin satışlarından elde edilen gelirler.

Madde 17: Harcamalar

Merkezin yaptığı harcamalar aşağıdaki amaçlara yöneliktir:

- Daimî ve belli sürelerle görevlendirilmiş kadroya yönelik yükümlülükler dâhil olmak üzere Sekreteryanın ve Merkezin diğer onaylanmış ofislerinin çalışması;
- Hükümet veya hükümet dışı ortaklarla beraber yürütülen projelerden kaynaklanan taahhütler;
- Denetimi altındaki kurum ve kuruluşlara yapılan yardım ve destekler;
- Merkez için bağlayıcı niteliğe sahip olan daha önceki sözleşmelerden, kararlardan veya programlardan kaynaklanan taahhütler.

Madde 18: Hesaplar

1. Genel Direktör, bütçeye ilişkin yıllık raporu hazırlar ve mali yılın tamamlanmasının ardından İcra Kuruluna sunar. İcra Kurulu bütçeyle ilgili nihai yıllık raporu hazırlar ve olağan oturumu sırasında Genel Kurula sunar. İcra Kurulu, Teşkilatın hesaplarını denetlemek ve Merkezin Daimî Yönetim Merkezinin ve ofislerinin sağlıklı bir şekilde idaresini sağlamak amacıyla, üç yıllık bir süre için dönüşümlü olarak beş Üye Devletin temsilcilerinden oluşan bir Mali Kontrol Komitesi atar. Komite, gerekirse, ilgili alanlarda uzmanlardan yardım isteyebilir.
2. Mali Kontrol Komitesi, ilgili bütün defter ve kayıtları inceleme ve İcra Kurulundan, Genel Direktörden veya Merkez yetkililerinden, görevlerini yerine getirmek için gerekli gördüğü her türlü bilgiyi talep etme hakkına sahiptir. Raporlar, bütçenin ve hesapların doğruluğunu teyit etmek için Mali Kontrol Komitesi tarafından yıllık olarak denetlenir.

3. Mali Kontrol Komitesi, raporunu gözlemleriyle birlikte İcra Kuruluna sevk edecek olan Genel Direktöre sunar. İcra Kurulu, bir sonraki oturumunda raporu Genel Kurula sunar.

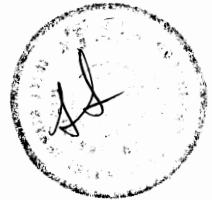
BÖLÜM IV NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 19: Yürürlüğe Giriş

1. Tüzük, İslam Zirvesi Konferansı veya DBK tarafından kabul edilmesinin ardından Üye Devletlerin imzalarına açılır. Yetkili temsilcileri aracılığıyla en az on (10) İİT Üye Devletinin imzasının ardından Tüzük, geçici olarak uygulanır ve 10'uncu onaylama ya da kabul belgesinin sunulduğu tarihten sonraki 30'uncu gün kesin olarak yürürlüğe girer. İşbu Tüzük'ü, yürürlüğe girmesinden sonra imzalayan, onaylayan veya kabul eden herhangi bir Üye Devlet için, Tüzük, onaylama veya kabul belgesinin sunulduğu tarihten sonraki 30'uncu günde yürürlüğe girer.
2. İşbu Tüzük'ün onay ya da kabul belgeleri İİT Genel Sekreteriyasında tutulur.
3. İİT Genel Sekreteri, onay veya kabul belgelerinin gerekli sayıda teslim alındığını bütün Üye Devletlere bildirir.
4. Tüzük'ün aslı İngilizce, Arapça ve Fransızca dillerinde tek bir nüsha halinde İİT Genel Sekreteriyasında tutulur. İİT Genel Sekreteriyası, işbu Tüzük'ün onaylı nüshalarını bütün imzacılara gönderir.

Madde 20: Tüzük Değişiklikleri

1. Tüzük, Üye Devletlerin üçte iki çoğunluk oyuyla onaylaması üzerine Genel Kurul tarafından değiştirilebilir. Teşkilatın amaçlarında temel değişiklikler meydana getiren veya Üye Devletlere yeni yükümlükler getiren değişiklikler, yalnızca Genel Kurul üyelerinin üçte iki çoğunluk oyuyla onaylaması üzerine yürürlüğe girer.
2. Üye Devletlere yeni yükümlülükler getirmeyen bir değişiklik, değişikliğin kabulüne ilişkin karar aksini belirtmediği sürece, derhal yürürlüğe girer. Yeni yükümlülükler getiren değişiklikler, değişiklikleri kabul eden Üye Devletlerin her biri için Üye Devletlerin üçte ikisinin onaylamasından sonra, diğer Üye Devletler için ise bunları kabul etmelerinin ardından yürürlüğe girer.

3. Tüzük değişikliği önerileri bir Üye Devlet tarafından sunulur ve Başkana iletilir. Başkan, Tüzük değişikliğine ilişkin tüm öneriler hakkında Üye Devletleri derhal bilgilendirir.
4. İlgili bildirim, Başkan tarafından oturumdan 120 günden daha kısa bir süre önce Üye Devletlere gönderilmesi durumunda, Tüzük'ü değiştirmeye ilişkin hiçbir öneri Genel Kurul oturumunun gündemine dâhil edilmez.

Madde 21: Yorumlama

İşbu Tüzük'ün yorumlanmasıyla ilgili bir soru veya uyuşmazlık tespit için Merkezin Genel Kuruluna sevk edilir. Genel Kurul bu tür uyuşmazlıklara ilişkin olarak Üye Devletlerin üçte iki çoğunluk oyuyla karar alır.

Madde 22: Ayrılma

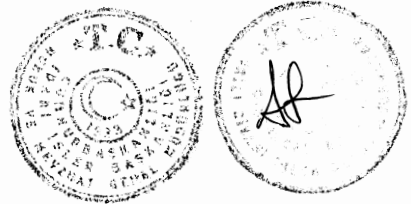
1. Her Üye Devlet, ayrılmasından bir yıl önce Başkana gönderilen ve tüm Üye Devletlere tebliğ edilen bir bildirim yoluyla Merkezdten ayrılma hakkına sahiptir.
2. Ayrılmak isteyen Devlet, ayrılma talebini sunduğu mali yılın sonuna kadar mali yükümlülüklerini yerine getirir ve borçlu olduğu diğer tüm mali yükümlülüklerini Merkeze öder.
3. Bir Üye Devlet işbu Tüzük kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getiremediği takdirde, DBK, söz konusu Üye Devletin üyeliğini askıya alma veya askıya aldıktan sonraki 1 yıl içinde üyeliğini yeniden tesis etme hakkına sahiptir.

Madde 23: Fesih

1. Merkez, yalnızca işbu Tüzük'ün 10. maddesi uyarınca düzenlenen olağanüstü bir oturumda, Genel Kurulun beşte dört çoğunluğunun kararıyla feshedilebilir veya yeniden yapılabilir.
2. Merkezin varlıkları ve yükümlülükleri, fesihten sonra, İslam İşbirliği Teşkilatının Genel Sekreteryasına aktarılır.

Madde 24: Tüzük Metni

İşbu Tüzük İngilizce, Arapça ve Fransızca dillerinde hazırlanmış olup tüm metinler eşit derecede geçerlidir.

Madde 25: Resmi Diller

Merkezin resmi dilleri İngilizce, Arapça ve Fransızcadır.

TBMM Basımevi - 2023